

Lapin ELY-keskuksen Pohjois-Suomen kalatalouspalveluiden avaussanat

Luonnossa menestyvät kalaistukkaat – kasvatuksen ja
tuloksellisuuden haasteet
-seminaari, Kajaani

LAPIN ELY Pohjois-Suomen kalatalouspalvelut: Kalatalousvelvoitteisiin, istutuksiin ja kalankasvatukseen liittyvät tehtävät ja yhteyshenkilöt

- Rovaniemi
 - Kalatalouspäällikkö Mika Oraluoma
 - Johtava kalatalousasiantuntija Jari Leskinen: elinkeinokalatalous, EMKR (tuen myöntäminen ja uuden kauden valmistelu), kalatalouden toimintaryhmät, yleisen kalatalousedun valvonta
 - Kalatalousasiantuntija Jouni Hiltunen: lupa kalojen ja rapujen istuttamiseen, kalataloudelliset kunnostukset, kalatalousalueiden toiminnan ohjaus
 - Kalatalousasiantuntija Kare Koivisto: kala- ja rapuistutusten valvonta, velvoitteet (toimenpide, maksu ja tarkkailu) Lapin alueella
 - Kalatalousasiantuntija Timo Väänänen: velvoitteet (toimenpide, maksu), kalojen ja rapujen istutusrekisteri
- Kajaani
 - Kalatalousasiantuntija Petteri Kontila: kala- ja rapuistutusten valvonta, velvoitteet (toimenpide, maksu) ja kalatalousalueiden toiminnan ohjaus Pohjois-Pohjanmaan ja Kainuun alueilla
- Oulu
 - Kalastusbiologi Maare Marttila: elinkeinokalatalous, EMKR (tuen myöntäminen), kalatalouden toimintaryhmät, kalatalousvelvoitteet (velvoitteiden päivittämistarpeet, tarkkailut), yleisen kalatalousedun valvonta
 - Kalastusbiologi Jarno Turunen: kalataloudelliset kunnostukset, yleisen kalatalousedun valvonta, tarkkailut, kalatalousalueiden käyttö- ja hoitosuunnitelmat

Luonnossa menestyvät kalaistukkaat – kasvatuksen ja tuloksellisuuden haasteet

- Kasvatuksen modernisointi: virikekasvatus ja villiyttäminen
 - Käytäntöön vieminen tuotantomittakaavaiseen toimintaan → kokemusten jakaminen, virikekasvatuksen ohjeet.
- Laadun varmistus istutushankinnoissa.
- Tuloksellisuuden saavuttaminen muuttuvissa olosuhteissa → sopeutuminen ja joustomahdollisuudet
- Tuloksellisuuden seurannan tehostaminen

- Ruokakalan kasvatuksen tavoitteena tuotannon voimakas ja kestävä kasvu, jonka avulla parannetaan kalatuotteiden omavaraisuusastetta Suomessa.
 - HO: Lisätään kotimaisen kalan tarjontaa ja osuutta kulutuksesta kestävästi laatimalla kotimaisen kalan edistämishjelma

- Tuetaan kohdistamalla EMKR-rahoitusta. Uusi ohjelmakausi 2021-2027 valmistelussa.

HO: ”Kalatalousvelvoitteita päivitetään viranomaistyönä”.

- Miksi voi olla tarve päivittää kalatalousvelvoitteita?
 - Kalatalousvelvoitteet voivat olla epätarkoituksenmukaisia tai riittämättömiä. Velvoite ei vastaa tarkoitustaan, istutusten tuotto on heikko → Kalataloudellisten haittojen kompensatio on riittämätön.
 - EU:n ja kansallisen lainsäädännön kehittyminen, strategiat → Velvoitehoidon suuntaaminen kalojen luontaista elinkiertoa tukevaksi.

- Miten päivitys voidaan tehdä?
 - Kalatalousmaksujen käytön ajanmukaistaminen
 - Toimenpidevelvoitteen jousto: Käytetään voimassaolevan velvoitteen muunnosmahdollisuuksia.
 - Velvoitteen muuttaminen: Lupaviranomainen voi hakemuksesta muuttaa kalatalousvelvoitetta ja kalatalousmaksua koskevia määräyksiä, jos olosuhteet ovat olennaisesti muuttuneet.
 - Velvoitteen tarkistaminen: Kalataloudellisesti epätarkoituksenmukaiseksi osoittautunutta velvoitetta voidaan lisäksi tarkistaa, jos velvoitteen kalataloudellista tulosta voidaan parantaa sen toteuttamiskustannuksia merkittävästi lisäämättä.

Kalatalousvelvoitteiden joustomahdollisuudet

- Kalatalousvelvoite: kalatie, kalataloudellinen kunnostustoimenpide, istutus tai muu kalataloudellinen hoitotoimenpide taikka näiden yhdistelmä.
- Tavoite: Velvoitehoito on joustavaa ja sopeutuu alueen muuhun käyttöön ja hoitoon.
- Lupamääräykset rajaavat sen, missä määrin jousto on mahdollista. Osa kalatalousvelvoitteista voi olla hyvinkin joustavia.
- Etenkin isoissa velvoitteissa muunnosmahdollisuutta käytetty paljon. Esimerkkejä muuksi toimenpiteeksi muuttamisesta vähemmän.
- Kolmikantayhteistyö (luvanhaltija –haitankärsijä –kalatalousviranomaisen) on toiminut.
- Muutokset toimeenpanosuunnitelmien hyväksymisten yhteydessä (VL 3:15 §), ei vain sopimalla.
- Velvoitehoitoa on sovitettu vallitseviin olosuhteisiin ilman että kaikki muutokset olisivat käyneet kierroksen lupaviranomaisessa.

Esimerkkejä kalatalousvelvoitteita koskevista lupamääräyksistä

■ INARI

- ”Istutusvelvoitetta voidaan muuttaa kalatalousviranomaisen hyväksymällä tavalla ja kun kalastusoikeuden haltijoita on riittävässä määrin kuultu **istukkaiden lajin, koon, iän, määrän ja tässä päätöksessä tarkoitettujen istutusalueiden suhteen**, mikäli olosuhteiden muuttumisen tai hoitotoimenpiteiden tarkkailusta saatujen tulosten perusteella muuttaminen katsotaan tarkoituksenmukaiseksi. Muutokset on tehtävä niin, ettei hoitovelvoitteen tulos huonone.”

■ OULUJÄRVI (Fortum)

- ”Istutuksesta voidaan enintään puolet kunkin kalalajin määrästä korvata muulla vesistöjen kalakantojen hyväksi suoritettavalla toimenpiteellä, jonka maa- ja metsätalousministeriö katsoo tuloksiltaan vastaavan vähintään korvattavan istutuksen vaikutusta...”
- ”Mikäli tarkkailun tulokset tai istutustoimenpiteistä muutoin saatavat kokemukset antavat siihen aihetta, voidaan tässä päätöksessä määrättyä istutusvelvoitetta **muuttaa istutettavien kalalajien tai niiden koon ja määrän suhteen** luvan saajan ja ministeriön keskenään sopimalla tavalla, huolehtien kuitenkin siitä, ettei velvoitteiden rahallinen arvo siitä heikkene.”

→ Inarijärvellä joustomahdollisuutta istutusten toimeenpanossa. Oulujärvellä lisäksi mahdollisuus muuttaa muuksi toimenpiteeksi.

Istutukset kalatalousalueiden käyttö- ja hoitosuunnitelmissa

- Istutustarpeet arvioidaan ja määritellään osana kalavarojen käytön ja hoidon suunnitteluprosessia.
- Tavoitteen mukaan voidaan puhua kompensatioistutuksista, elvytysistutuksista, palautusistutuksista, kotiutusistutuksista, tuki-istutuksista ja pyyntikokoisten kalojen istuttamisesta.
- Kalastuslain 74 §:n mukaan ”kalojen istuttaminen on sallittu ainoastaan, jos kyseessä olevan lajin tai kannan istuttaminen kohdevesistöön sisältyy kalatalousalueen käyttö- ja hoitosuunnitelmaan”.
- Kalastuslain 73 § kieltää ”kalojen ja rapujen istutukset, jotka ilmeisesti heikentävät luonnon monimuotoisuutta vaarantamalla luonnossa esiintyvän kala- tai rapulajin tai muun lajin tai näiden kannan säilymisen”.

→ Ohje: Laaditaan vesialuekohtainen suunnitelma kalaistutuksissa käytettäviksi aiotuista kalalajeista ja niiden kannoista sisältäen istutusten perustelut ja arvion istutuksen vaikutuksesta monimuotoisuuteen.

Tervetuloa!

